

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (hotbedömning)

Inledning

Social- och hälsovårdsministeriet ber om ert utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (*hotbedömning*).

I propositionen föreslås det att lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023, *kunduppgiftslagen*) ändras.

I propositionen föreslås det att en tjänstetillhandahållare inom social- och hälsovården eller en person som utför dess uppgifter i fortsättningen trots sekretessbestämmelserna ska vara skyldig att till polisen lämna de uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av ett hot mot liv eller hälsa eller för förhindrande av en hotande gärning, om personen i sitt uppdrag har fått information om omständigheter som ger anledning att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för ett allvarligt våldsbrott. Skyldigheten är bunden till sådana brott mot liv och hälsa enligt 21 kap. i strafflagen för vilka det maximistraff som föreskrivs i strafflagen är fängelse i minst två år, dvs. i praktiken allvarligare gärningar än lindrig misshandel. Dessutom föreslås det att aktörer inom social- och hälsovården vid andra misstankar om risk för våld ska ha rätt enligt gällande lagstiftning att trots sekretess lämna ut nödvändiga uppgifter i fråga. Dessutom föreslås det i propositionen att polisen ska ha rätt att få nödvändiga uppgifter också på begäran. När uppgifter begärs ska den som begär uppgifter och den som lämnar ut uppgifterna ha en högre tjänsteställning.

I propositionen föreslås det dessutom att en tjänstetillhandahållare inom social- och hälsovården på begäran av sin arbetstagare får göra en anmälan till polisen om en misstanke om brott som riktats mot en arbetstagare, om det finns skäl att misstänka att gärningen riktats mot arbetstagaren på grund av dennes arbetsuppgifter.

Bakgrund

Med anledning av statsrådets redogörelse om den inre säkerheten godkände riksdagen den 16 mars 2022 följande ställningstagande i enlighet med förvaltningsutskottets betänkande FvUB 19/2021 rd-SRR 4/2021 rd:

”Riksdagen förutsätter att regeringen bedömer bestämmelserna om utlämnande av uppgifter

och utifrån dem bereder en proposition med förslag till ändring av lagstiftningen så att myndigheterna inom social- och hälsovårdsministeriets och undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde åläggs att lämna polisen åtminstone sådana nödvändiga uppgifter som annars är sekretessbelagda för bedömning av hot mot liv eller hälsa och förhindrande av en hotande gärning.”

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ett starkt och förmedlande Finland (s. 181) ingår en motsvarande skrivning:

”Regeringen undanröjer hinder för informationsutbyte inom brottsbekämpningen.” Sektorlagstiftningen uppdateras bland annat så att social- och hälsovårdsmyndigheterna och undervisningsmyndigheterna åläggs att lämna polisen åtminstone de nödvändiga uppgifter som annars är sekretessbelagda för bedömning av hot mot liv eller hälsa och förhindrande av en hotande gärning.”

Avsikten är att genomföra de lagändringar som behövs inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

I biträdande justitieombudsmannens avgörande EOAK/2910/2023 föreslog biträdande justitieombudsmannen att social- och hälsovårdsministeriet ska vidta behövliga åtgärder för att ändra lagstiftningen så att rätten att trots sekretessbestämmelserna anmäla patientens våld mot en arbetstagar inom hälso- och sjukvården förtydligas.

Avsikten är dessutom att genomföra en ändring i enlighet med propositionen i fråga.

Målsättningar

Målet är att uppgifterna om åtminstone de allvarigaste hoten om våld inte ska lämnas oanmälda till polisen av social- och hälsovården på grund av att lagen inte har skrivits i form av en skyldighet. Ett ytterligare mål är att göra tillgången till information smidigare så att polisen också på begäran får de uppgifter som är nödvändiga för att bedöma hotet och förhindra en hotande gärning. Syftet med propositionen är överlag att öka myndigheternas möjligheter att förebygga och förhindra allvarliga våldsbrott samt att stärka det förvaltningsövergripande samarbetet.

Ett ytterligare mål är att säkerställa att brottsmisstankar som riktats mot anställda inom social- och hälsovården inte lämnas oanmälda till polisen på grund av att den person som blivit utsatt för det misstänkta brottet inte själv kan eller vågar göra en anmälan om saken. Målet är att förbättra arbetarskyddet och rättsskyddet för aktörerna inom social- och hälsovården samt att minska de brottsmisstankar som riktats mot dem till dold brottslighet.

Svarsanvisningar för mottagare

Vem som helst kan avge ett utlåtande.

Vi ber er i första hand lämna ert utlåtande genom att besvara begäran om utlåtande via tjänsten. Anvisningar för registrering och användning av tjänsten finns på utlåtandetjänstens sida anvisningar > anvisningar (användarstöd: lausuntopalvelu.om (at) gov.fi). Ministerierna ska dessutom föra in sitt utlåtande i utlåtandetjänsten i ärendehanteringssystemet VAHVA

för ärende VN/6094/2026.

Om utlåtandet inte kan ges i utlåtandetjänsten, kan utlåtandet alternativt sändas till ministeriets registratorskontor per e-post till adressen kirjaamo. SHM (at) gov.fi eller per post till adressen PB 33, 00023 Statsrådet. I utlåtandet till registratorskontoret ber vi er nämna ärendenummer VN/6094/2026. Dessutom ber vi att utlåtandet sänds till registratorskontoret till exempel som bilaga till e-posten i Word- eller PDF-format, så att utlåtandehandlingen inte innehåller onödiga personuppgifter, såsom en privatpersons e-postadress.

Alla utlåtanden som lämnas är i princip offentliga i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Utlåtandena publiceras på projektets offentliga projektsidor (valtioneuvosto.fi/hankkeet,-ID STM023:00/2026). En privatpersons utlåtande publiceras dock på projektsidorna av datasekretesskäl endast om personen skriftligen begär det t.ex. i samband med sitt utlåtande eller i följebrevet till det.

Dessutom kan alla utlåtanden som lämnas i utlåtandetjänsten, inklusive utlåtanden av privatpersoner, automatiskt ses av alla i utlåtandetjänsten. Ministeriet publicerar inte de utlåtanden som lämnats in till registratorskontoret i utlåtandetjänsten.

I utlåtandet ska onödiga personuppgifter inte uppges. Även om ett utlåtande som en privatperson lämnat till registratorskontoret inte publiceras på webben, är utlåtandet tillgängligt för alla vid ministeriet i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Tidtabell

Vi ber er lämna in utlåtandena senast 12.5.2026.

Beredare

Julia Kinnunen
Jurist
Social- och hälsovårdsministeriet
Tfn 0295 163 038
julia.kinnunen@gov.fi

Joni Komulainen
Regeringsråd
Social- och hälsovårdsministeriet
Tfn 358 295 163 453
joni.komulainen@gov.fi

Länkar:

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM023:00/2026> - Hankkeen hankesivut.

<https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM023:00/2026> - Projektsidan.

Bilagor:

Luonnos hallituksen esitykseksi asiakastietolain muuttamisesta (uhkan arvio).pdf

Utkast till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av kunduppgiftslagen (hotbedömning).pdf

Sändlista:

Akava ry
Ammattiliitto JHL
Ammattiliitto Pro ry
Amnesty International Suomen osasto
Apteekkariliitto
Aseman lapset ry
Attendo
Autismiliitto ry
Digi- ja väestötietovirasto
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän Keskusliitto ry
Ensi- ja turvakotien liitto
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Exit ry
Hammaslääkäriliitto
HARSO ry
Helsingin kaupunki
HUS-yhtymä
Hyvinvointiala HALI ry
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
Kainuun hyvinvointialue
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kehitysvammaliitto
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keskusrikospoliisi
Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT
Kuntaliitto
Kuuloliitto
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu
Lastensuojelun Keskusliitto ry

LVV
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkäripalveluyritykset LPY
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Mehiläinen Oy
Miesjärjestöjen keskusliitto ry
Monika-Naiset liitto ry
Naisjärjestöjen Keskusliitto
Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS
ry
Neuroliitto
Niuvanniemen sairaala
Oikeusministeriö
Oikeuspalveluvirasto
Oikeusrekisterikeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Pihlajalinna Oyj
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Poliisiammattikorkeakoulu
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
RETS Rikoksettoman elämän tukisäätiö
Rikosseuraamuslaitos
Rikosuhripäivystys
Sairaanhoidajaliitto
Satakunnan hyvinvointialue
Sisäministeriö
SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
STTK
Suojelupoliisi
Suomalainen lääkäriseura Duodecim
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Erikoislääkäriyhdistys ry – SELY
Suomen kehitysvammalääkärit
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Perinnöllisyyslääkäriyhdistys ry
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL
Suomen Potilasliitto
Suomen Psykiatriyhdistys - Psykiaterföreningen i Finland ry
Suomen Psykologiliitto ry
Suomen Sovittelufoorumi
Suomen Syyttäjähdistys ry
Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry

Syöpäjärjestöt
Talentia ry
Tasa-arvovaltuutetun toimisto
TEHY
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Terveystalo
Tiedusteluvalvontavaltuutettu
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos
Ulkoministeriö
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtion koulukodit
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Vanhan Vaasan sairaala
Vankiterveydenhuolto
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry
Väestöliitto ry
Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Utlåtande av remissinstansen

Kommentarer om rätten att lämna ut uppgifter på eget initiativ.

Kommentarer om skyldigheten att lämna ut uppgifter på eget initiativ.

Kommentarer om utlämnande av uppgifter på polisens begäran.

Kommentarer om rätten att anmäla ett misstänkt brott mot en arbetstagare.

Övriga kommentarer.

Puumalainen Taneli
Sosiaali- ja terveysministeriö

Kinnunen Julia
Sosiaali- ja terveysministeriö